

Kehittämällä asiakaslähtöisiä prosesseja, toimintamalleja ja johtamisen käytäntöjä sekä vakiinnuttamalla jo tehtyä kotihoidon kehitystyötä voidaan asiakkaille tarjota juuri heille tarkoitettuja palveluita

Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille, TulKoti-Kymenlaakso 2021-2022

Sini Heinonen

Tulkoti

- Tavoitteena iäkkäiden palvelujen toimintatapojen uudistaminen ja asiakaslähtöisten palvelujen kokonaisuuksien rakentaminen osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelmaa
- STM myöntänyt Kymenlaakson hyvinvointialueelle 1.1M€ kehittämiseen
- Valtakunnallinen, käynnissä myös muilla sote-alueilla
- Hankeaika: 1.1.2022 - 31.12.2023
- Hankkeen tarkoituksena on tukea kuntia ja uusia hyvinvointialueita valmistelemaan ja ottamaan käyttöön iäkkäiden laatusuosituksen sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväää iäkkäiden palvelujen kokonaisuutta koskevat suositukset
- Hankkeessa kehitetyt toimintamallit jaetaan kansallisesti mm. Innokylässä
- Lisätiedot:
 - Laatusuositukset: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162455/S_TM_2020_29_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Työpaketti	Kotiin annettavien palveluiden johtaminen ja asiakkaiden hallinta	Kotiin annettavien palveluiden johtaminen ja asiakkaiden hallinta	Kotiin annettavien palveluiden kokonaisprosessien rakentaminen	Digitaalisuuden laajentaminen	Kotihoidon tarvepohjaisen toimintamallin jatkokehitys	Sosiaalihuollon rakenteiden kehittäminen
Sisältö	<ul style="list-style-type: none"> • Systemaattinen kuntoutustarpeen arviointi • Kotihoidon ja kotikuntoutuksen yhteisen toimintamallin laajennus 	<ul style="list-style-type: none"> • Systemaattinen tiimityömalli • Monialainen yhteistyö tukemassa ikääntyneen kotona asumista • Konsultointimallien määrittely sote-keskus yhteistyössä • Terveyspalvelujen roolin vahvistaminen kotiutuksissa-malli 	<ul style="list-style-type: none"> • Arjen tuen kokonaisuuden organisointi • Asiakkaiden ja yhteisprosessien hallinta • Päivittäisjohtamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Jatkuvan palvelun toimintamallin kehittäminen ja jalkautus, sis. teknologian hyödyntäminen omaishoidossa, kotiutuksissa sekä kunta- ja järjestöyhteistyössä 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarvepohjaisen toimintamallin käyttöönoton vakiinnuttaminen • Hoitorinkiudistuksen vakiinnuttaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Iäkkäiden palvelujen ja palveluprosessien kehittyminen Kanta-rakenteen mukaisesti kotona asumista tukevilla palveluilla
Tavoite	Kotona asumista tukevat palvelut ovat asiakaslähtöisiä	Kotona asumista tukevat palvelut ovat asiakaslähtöisiä	Asiakas saa oikeat palvelut oikeaan aikaan	Riittävä ja osaava henkilöstö turvaa kotiin annettavien palvelujen laadun	Riittävä ja osaava henkilöstö turvaa kotiin annettavien palvelujen laadun	Palvelujen laatu varmistetaan järjestelmällisellä seurannalla
Vastuhenkilö	Laura Ihatsu Puh. 0401684044 	Niina Joukanen Puh. 0406263498 	Sini Heinonen Puh. 0401597326 	Niina Forsström Puh.0406139558 	Sanni Molonen Puh.0406500729 	Hanna-Mari Frimodig Puh. 0406245376

Kysely ikääntyville Kymenlaaksoalaisille

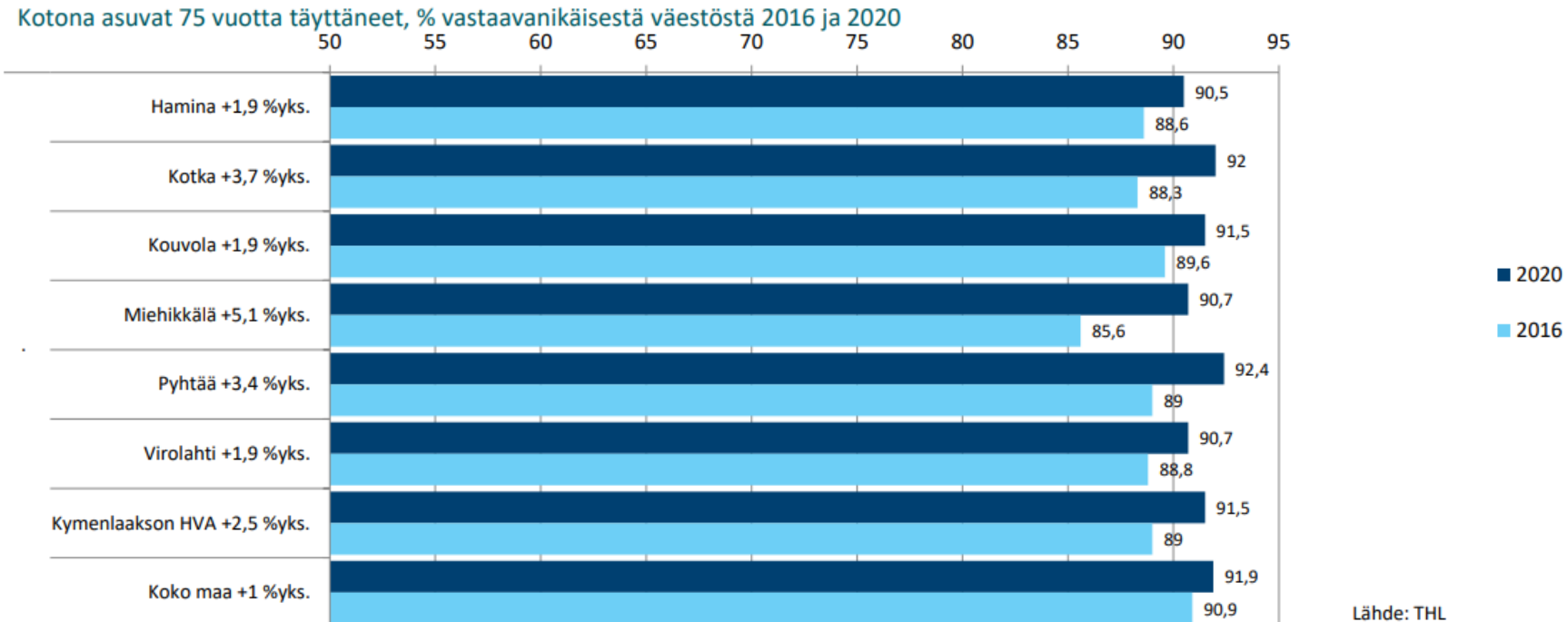
Kysely ikääntyville Kymenlaaksoalaisille

- Kysely toteutettiin verkkokyselynä, johon linkkiä jaettiin Kymsoten ja Kymenlaakson kuntien eri alustoilla.
- Kyselyyn pystyi vastaamaan 11.4.- 19.5.2022 välisenä aikana.
- Kysely keräsi yhteensä 781 vastausta.
 - Miehikkälästä ja Virolahdesta vastauksia tuli hyvin vähän, joten näitä kuntia tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena.

Taustatietoja

Yleiskuvaus Kymsoten alueen kuntien ikääntyneiden asumisesta

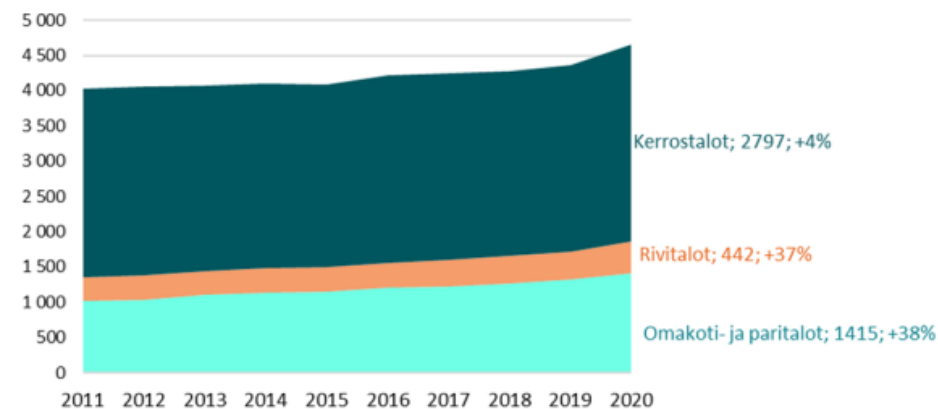
Kymsotessa keskimäärin noin 91 % ikääntyneistä asuu kotona ja kotona asumisen osuus on noussut kaikissa kunnissa viime vuosina.

Kotkassa enemmistö ikääntyneistä asuu kerrostaloissa.

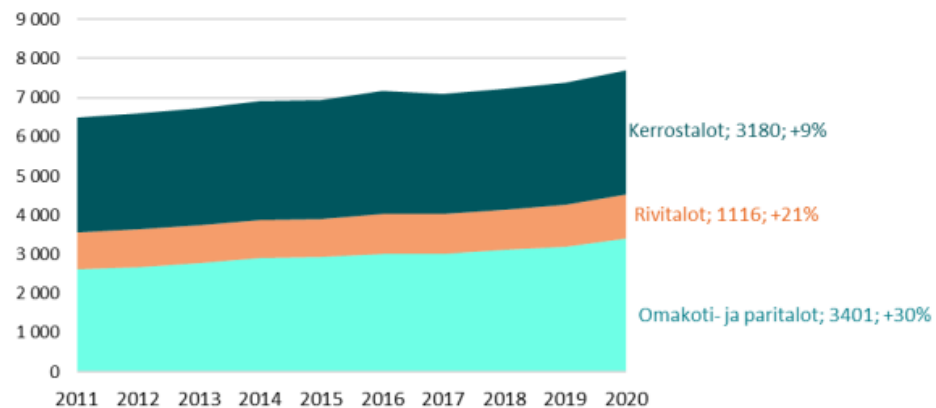
Kotkassa, Kouvolaissa ja Haminassa ikääntyneiden asuntokuntien määrä on noussut vuodesta 2010 kaikissa eri talotyypeissä

Kotka: kaikki asuntokunnat, 75 vuotta täyttäneet (muutos-% 2011-2020)

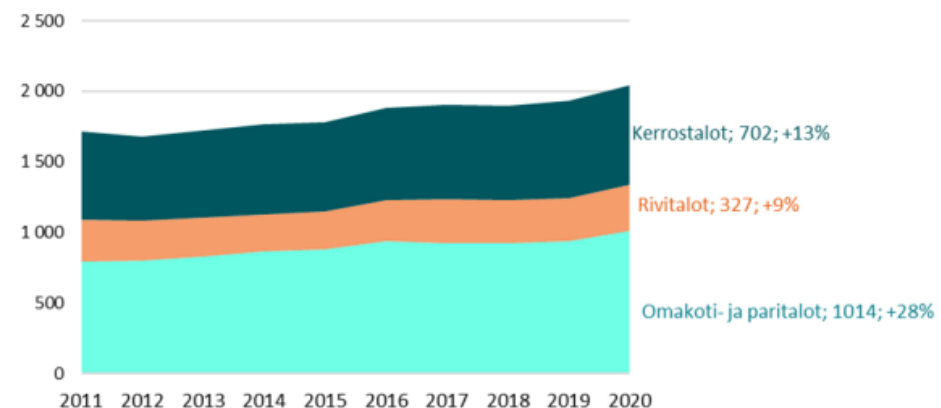
Lähde: Tilastokeskus

Kouvola: kaikki asuntokunnat, 75 vuotta täyttäneet (muutos-% 2011-2020)

Lähde: Tilastokeskus

Hamina: kaikki asuntokunnat, 75 vuotta täyttäneet (muutos-% 2011-2020)

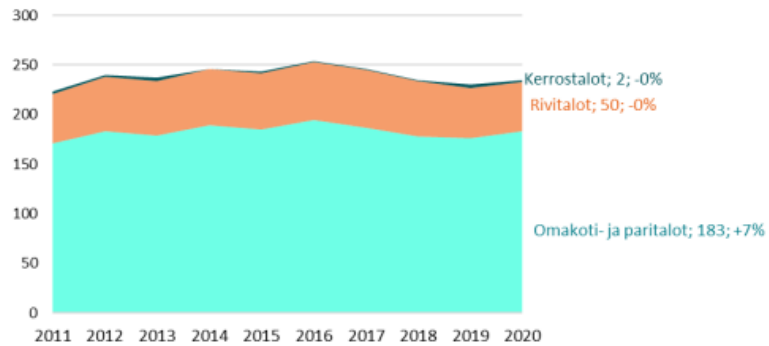
Lähde: Tilastokeskus

FCG

Pyhtäällä, Miehikkälässä ja Virolahdella ikääntyneet asuvat pääasiassa omakoti- ja paritaloissa.

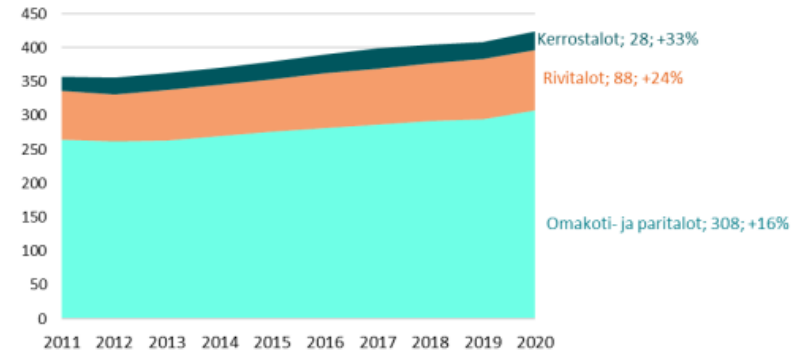
Ikääntyneiden määrän muutoksessa ei ole ollut suurta muutosta viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Miehikkälä: kaikki asutokunnat, 75 vuotta täyttäneet (muutos-% 2011-2020)

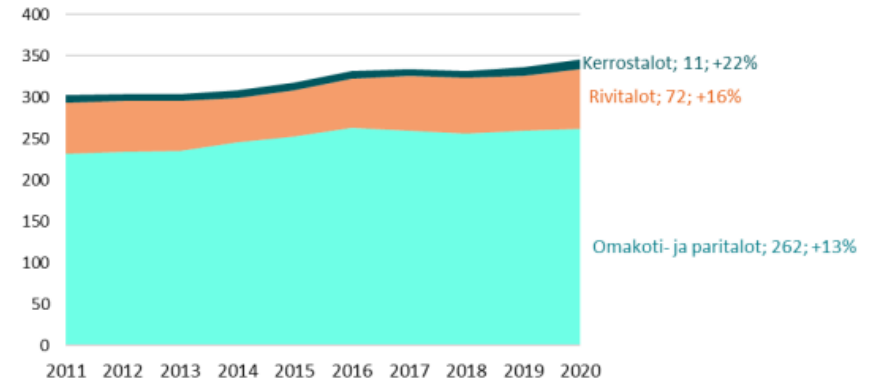
Lähde: Tilastokeskus

Pyhtää: kaikki asutokunnat, 75 vuotta täyttäneet (muutos-% 2011-2020)

Lähde: Tilastokeskus

Virolahti: kaikki asutokunnat, 75 vuotta täyttäneet (muutos-% 2011-2020)

Lähde: Tilastokeskus

FCG

Väestöennuste

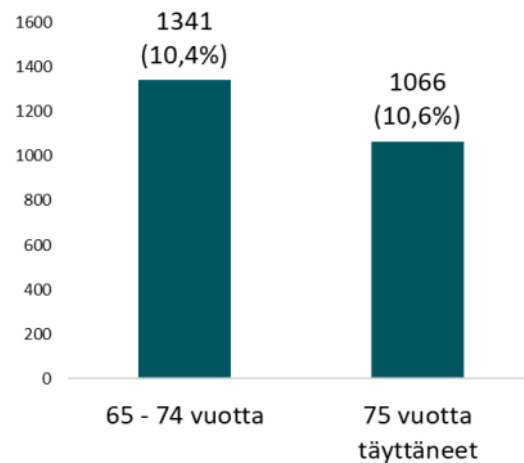
- Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan yli 74-vuotiaiden määrä kasvaa koko maassa vuoteen 2040 mennessä 65 %
 - Nopeinta kasvu on Uudenmaan hyvinvointialueilla Helsinkiä lukuun ottamatta sekä Pohjois-Pohjanmaalla
- Kymenlaaksossa yli 75 vuotiaiden määrä kasvaa noin 46 % vuoteen 2040 mennessä.
 - Haminassa ja Kotkassa keskimäärin noin 40 %
 - Kouvolassa 40 % ja Miehikkälässä 22 %
 - Pyhtäällä 47 % ja Virolahdella 36 %

Hissittömyys

- Kymenlaaksossa yli 10 % ikääntyneistä asuu hissittömissä kerrostaloissa.

Kouvola: Vähintään kolmikerroksisissa hissittömissä kerrostaloissa asuva ikääntynyt asuntoväestö 31.12.2019

Kouvola: Vähintään kolmikerroksisissa hissittömissä kerrostaloissa asuva ikääntynyt asuntoväestö 31.12.2019

Lähde: Tilastokeskus

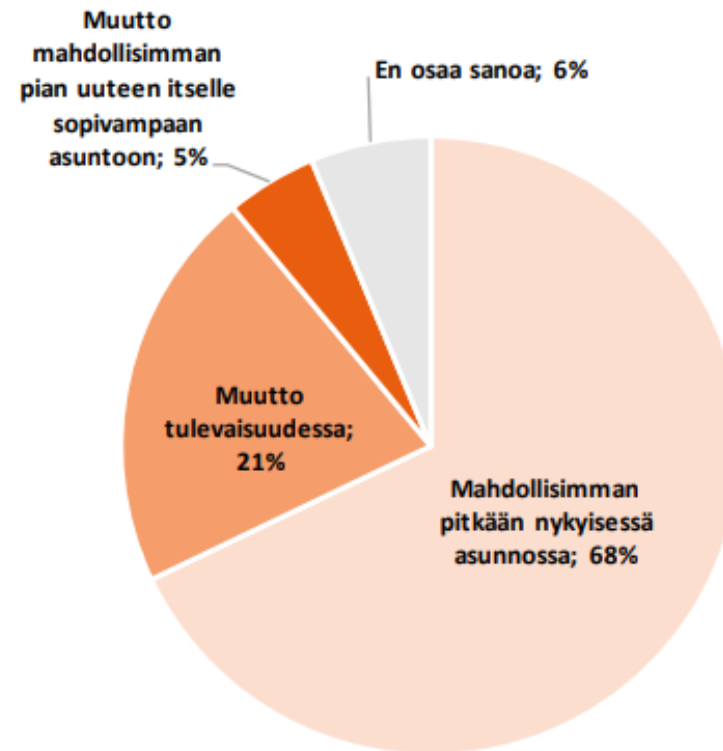
Kaikissa kolmessa kunnassa hissittömyyden piiriin on tulossa runsaasti ikääntyneitä ellei muutoksia heidän asumisessaan tapahdu.

Kyselyn tulokset

Nykyinen asumistilanne ja korjaustarpeet

- Vastaajat katsoivat, että nykyinen asunto vastaa tämänhetkisiä tarpeita hyvin. Vain 7 % katsoi asunnon vastaavan nykyhetken tarpeita huonosti.
 - **Kouvola: 82% jokseenkin tai erittäin hyvin, 6% jokseenkin tai erittäin huonosti**
- 26 % vastaajista katsoi asunnon vastaavan tarpeita huonosti, kun mietitään 5-10 vuotta tulevaisuuteen.
 - **Kouvola: 53% jokseenkin tai erittäin hyvin, 28% jokseenkin tai erittäin huonosti**

Onko tarkoituksena asua nykyisessä asunnossa mahdollisimman pitkään vai etsiä uutta sopivampaa asuntoa?

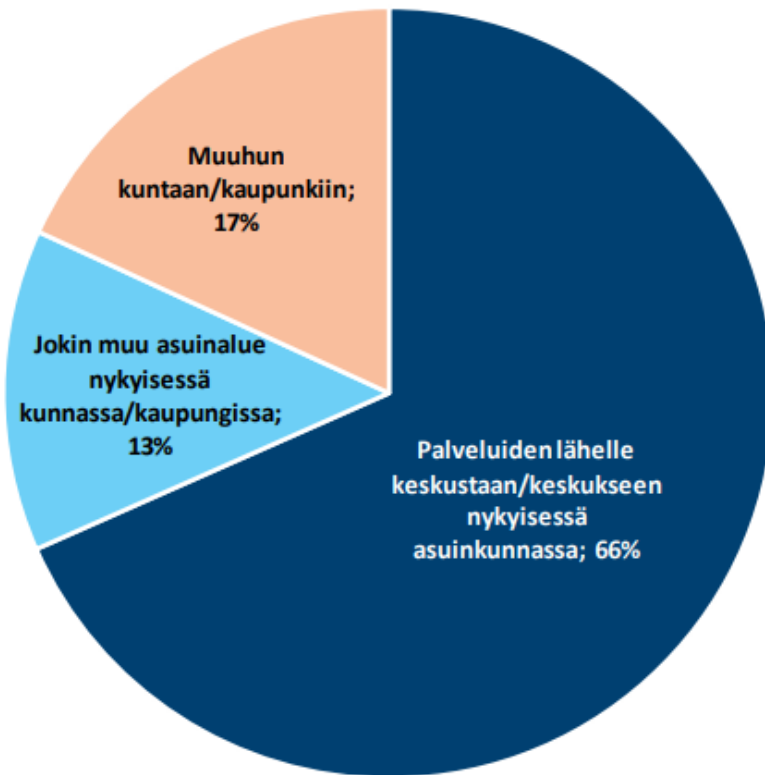

- Vastaajat arvioivat, että eniten kotona asumista tulevat vaikeuttamaan tulevaisuudessa ylläpitotyöt ja remontit, lähipalveluiden ja joukkoliikenteen puute sekä asumisen kalleus.
 - Näissä jokaisessa kuitenkin yli puolet vastaajista katsoi, etteivät tekijät rajoita asumista huomattavasti.
- Vastaajista alle puolet olivat tietoisia mahdollisuudesta saada korjausneuvontaa tai – avustuksia.
 - Vain 5 % oli joko hakenut tai aikoi hakea korjausneuvontaa
 - Vain 2 % oli hakenut ja saanut korjausavustuksia.
- Yleisimmin korjausavustusta tai –neuvontaa tarvittiin WC- ja/tai pesutilojen esteettömäksi muuttamiseen tai erilaisiin korjauksiin
 - Esteettömyys oli yleinen teema myös portaissa ja rappusissa sekä hissien tarpeessa. Osa vastaajista nosti esille myös vaikeat kynnykset asunnossa

Muutto ja asunnonvaihtotarve

- Noin 30 % vastaajista suunnitteli muuttavansa seuraavan 5 vuoden sisällä, ja yli puolella muuttoa suunnittelevista muutto liittyi ikääntymiseen. Ikääntyminen tuotti haasteita etenkin lumi- ja pihatöissä.
 - **Kouvola: suunnittelee muuttoa 31%, ei suunnittele muuttoa 69%**
 - **Kouvola: Noin 90% vastaajista koki muuttotarpeen johtuvan ikääntymisestä ainakin jossain määrin**

Jos suunnittelette muuttoa, minne muuttonne on suuntautumassa?

Jäisittekö asumaan nykyiseen kuntaan, mikäli kunnassa on tarjolla sopivia asumisvaihtoehtoja ja palveluita?

Muutto ja asunnonvaihtotarve

- Muutettaessa omistusasuntoon vain 20 % vastaajista olisi valmis maksamaan asunnosta yli 100 000 €.
- Muutettaessa vuokra-asuntoon useimmiten suostuttaisiin maksamaan 500 €/kk (vastausten mediaani).
- Yli puolet vastaajista muuttaisi mieluiten kaksioon, kolmannes kolmioon. Noin joka kymmenes vastaaja haluaisi muuttaa yksiöön.
- Noin 60 % vastaajista muuttaisi mieluiten kerrostaloon, kun taas noin 40 % omakotitaloon.
- Omistusmuotona vastaajat suosivat joko kunnan vuokra-asuntoa (39 %) tai omistusasuntoa (35 %).

Asumisen edellytykset kunnassa

- Puolet vastaajista katsoi, ettei heidän kunnassaan ole tällä hetkellä tarpeeksi heidän tarpeeseensa soveltuvia asumisvaihtoehtoja.
 - **Kouvola: Kyllä 18%, jossain määrin 35 %, ei 47%**

Millaisista asunnoista kunnassanne on pulaa?

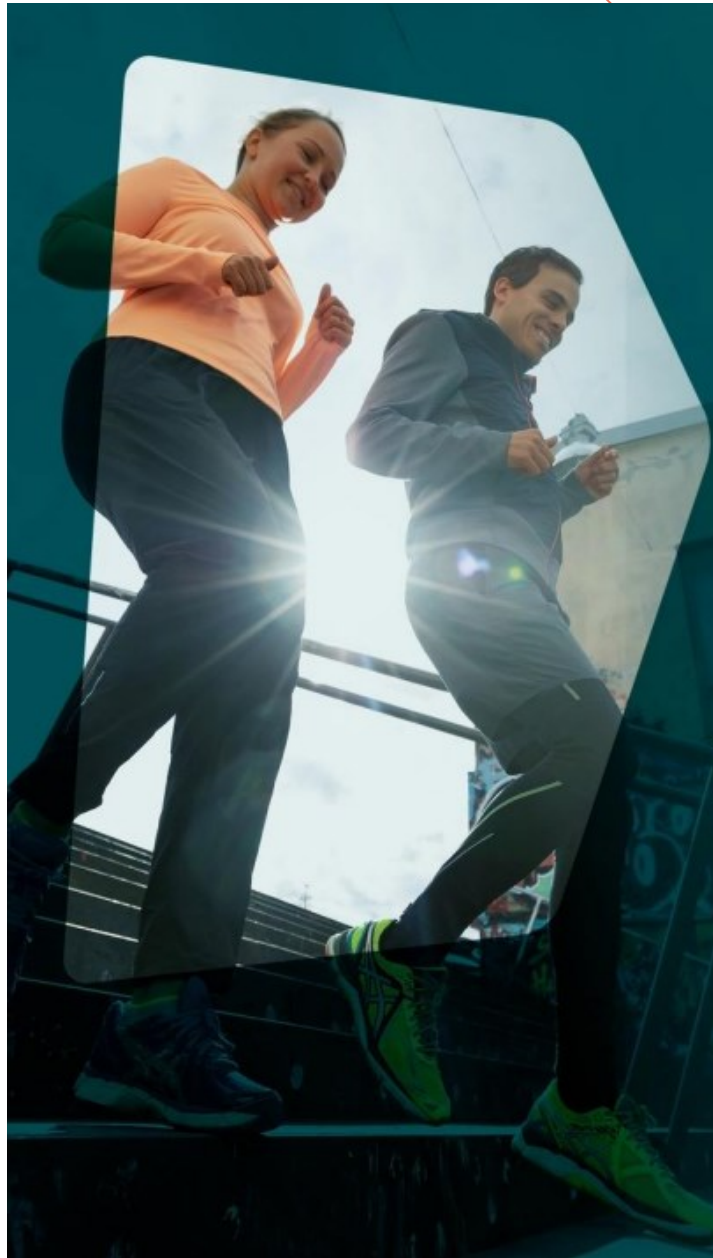
Hamina, n=41	Kotka, n=68	Kouvola, n=117	Pyhtää, n=16
<ul style="list-style-type: none">• Kaksiot• <u>Hissilliset kerrostaloasunnot</u>• <u>Senioriasunnot</u>• <u>Palveluasunnot</u>• Itsenäinen asuminen mutta apua askareissa tarvittaessa• Yhteisöasuminen	<ul style="list-style-type: none">• Itsenäinen asuminen mutta apua askareissa tarvittaessa• Edulliset ja <u>hissilliset kerrostaloasunnot</u>• Rivitalot palveluiden lähellä• <u>Palveluasunnot</u>• <u>Senioriasunnot</u>• Yhteisöasuminen	<ul style="list-style-type: none">• Rivitaloasunnot (omistus ja vuokra)• Esteettömät asunnot• <u>Hissilliset kerrostaloasunnot</u>• <u>Palveluasunnot</u>• <u>Senioriasunnot</u>	<ul style="list-style-type: none">• <u>Senioriasunnot</u>• Esteettömät kaksiot• Rivitalot• <u>Palveluasunnot</u>• Vuokra-asunnot

Miehikkälästä ja Virolahdesta kysymykseen tuli vain 4 vastausta.

Monen eri kuntien vastaajien mielestä myös palveluiden lähellä sijaitsevia rivitaloja oli liian vähän

Asumisen edellytykset kunnassa

- Rakentamista haluttiin edistää erityisesti pientaloasunnoissa, joissa taloyhtiö huolehtii pihatöistä ja remonteista, sekä ikääntyneiden palvelu- ja yhteisökortteleissa. Myös ikääntyneiden palveluasumista ja yleisesti kohtuuhintaista asumista haluttiin edistää rakentamalla.
 - **Kouvolassa:**
 - Ikääntyneiden palveluasuminen
 - Ikääntyneiden palvelu- ja yhteisökortteli, jossa voi hankkia palveluja (esim. ravintola, siivouspalvelut) tarpeen mukaan
 - Yksitasoiset pientalomaiset asunnot joissa taloyhtiö huolehtii pihasta ja remonteista
- Vastaajat katsoivat, että kotona mahdollisimman pitkään asumista tukevat parhaiten palvelut kuten siivousapu, apu lumi- ja pihatöissä, kauppojen kotiinkuljetuspalvelu, kuntoutus sekä kotihoito.

FCG.

Hyvän elämän tekijät

Lisätietoja:

Johtava asiantuntija Marika Koramo, marika.koramo@fcg.fi

Johtava asiantuntija Pirjo Haukkapää-Haara, pirjo.haukkapaa-haara@fcg.fi

Asiantuntija Juuso Ilmola, juuso.ilmola@fcg.fi

Kiitos!